

مقدمه

نگاه و اشراف کامل رهبر فرزانه انقلاب اسلامی به امور داخلی و مسائل و فضای بین‌المللی، همواره تبیین‌گر بهترین راه برای پیشرفت مبتنی بر عدالت است. معظم‌له همواره با توجه به شرایط موجود و ملاحظه فرصت‌ها و تهدیدها و مهم‌تر از همه آرمان‌های انقلاب اسلامی و اقتضائات زمانی، رهنمودهایی دارند که می‌بایست توسط نخبگان، مسئولان و برنامه‌ریزان کشور در چارچوب یک استراتژی منسجم و مشخص مورد مطالعه قرار گیرد و برای عملیاتی‌شدن مدون شود.

چندی پیش رهبر معظم انقلاب در دیدار با کارآفرینان، بر لزوم تشکیل یک «اقتصاد مقاومتی» برای تبدیل تهدید تحریم‌ها به یک فرصت تاریخی تأکید کردند. از جمله نکات درخور توجه در فرمایشات مقام معظم رهبری در این دیدار ورود «اقتصاد مقاومتی» به‌عنوان کلیدواژه‌ای جدید در ادبیات اقتصادی است. پیش از این در دایره‌المعارف واژگان اقتصادی، به منظور حمایت از اقتصاد و تولید ملی از واژه یا «اقتصاد حمایتی» استفاده می‌شد. اما برای نخستین بار رهبر انقلاب، کلیدواژه «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردند که بسیار فراتر از «اقتصاد حمایتی» و دربرگیرنده ابعاد جدیدی از اقتصاد ملی با توجه به تحولات جدید بین‌المللی است. به بیان دیگر، معظم‌له با توجه به برخی تحولات جدید در حوزه بین‌الملل، لزوم تغییر بنیادین نظام اقتصادی کشور را از «مقاومت اقتصادی» به «اقتصاد مقاومتی» خواستار شده‌اند که بیانگر اشراف کامل ایشان به مسائل بنیادین است.

ضرورت اقتصاد مقاومتی در شرایط

امروز

واقعیت آن است که جمهوری اسلامی ایران تاکنون در طول حیات طیبه ۳۴ ساله

خود، با چهار گروه از تحریم‌های اقتصادی مواجه شده است: نخستین گروه از تحریم‌ها بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی شکل گرفت و «جیمی کارتر» رئیس‌جمهور وقت آمریکا، دستور توقیف بالغ بر ۱۲ میلیارد دلار از دارایی‌های منقول و غیرمنقول ایران در ایالات متحده آمریکا و همچنین نقود ایرانی در بانک‌های این کشور را صادر کرد. علاوه بر این، دولت آمریکا از تحویل برخی تجهیزات نظامی خریداری‌شده پیش از پیروزی انقلاب همانند هواپیماهای اف ۱۶، ناو و قطعات یدکی نظامی که بهای آن را دریافت کرده بود سر باز زد.

پس از تجاوز نظامی رژیم بعث عراق به خاک ایران، کشورمان با دومین گروه از تحریم‌ها مواجه شد. در این مقطع ایالات متحده با همراهی کشورهای اروپایی، ژاپن، کانادا، استرالیا و تعدادی دیگر از کشورها، جمهوری اسلامی ایران را با برخی تحریم‌ها مواجه ساختند و عملاً بیش از ۳۰ کشور در کنار آمریکا و رژیم صدام به مقابله با نظام نوپای اسلامی پرداختند. یکی از دلایل اصلی این حمایت‌ها، هراس از گسترش نفوذ جمهوری اسلامی و اسلام سیاسی و انقلابی در رژیم‌های دست‌نشانده منطقه و لرزه‌های مداوم آن بر پایه‌های نظام‌های غربی بود که سبب شد تا سازمان ملل متحد نیز به‌عنوان ابزار تحقق منافع و خواسته‌های نامشروع قدرت‌ها درآید.

گروه سوم تحریم‌ها علیه ملت ایران، پس از پایان جنگ تحمیلی هشت‌ساله و این بار نیز با هدایت آمریکا و رژیم صهیونیستی و با هدف منع سرمایه‌گذاری در ایران و بازسازی ویرانی‌های جنگ انجام شد و تقریباً ۱۵ سال به طول انجامید و تا سال ۱۳۸۴ خورشیدی ادامه یافت. این تحریم‌ها در دوران «بیل کلینتون» رئیس‌جمهوری وقت آمریکا به قانون «داماتو» مشهور شد

که براساس آن هرگونه سرمایه‌گذاری بیش از ۲۰ میلیون دلار در ایران منع شد. اما چهارمین دسته از تحریم‌ها که امروزه با آن مواجهیم و در واقع می‌توان گفت شدیدترین تحریم‌هایی است که کشورمان از ابتدای پیروزی انقلاب تاکنون با آن مواجه بوده است، در راستای سیاست قدیمی «ارائه مشوق برای پیش‌بردن به سوی هدف و ارائه تنبیه برای رفتار بد» یا همان استراتژی نخنماشده «چماق و هویج» (Carrot and Stick Strategy) قابل ارزیابی است. غرب در این مرحله از تحریم‌ها کوشیده تا با دخالت‌دادن شورای امنیت سازمان ملل در وضع تحریم‌ها علیه ملت ایران، وجهه‌ای قانونی! به تروریسم مالی خود ببخشد و از سوی دیگر با مطالعه در نقاط آسیب‌پذیر اقتصاد ایران، تحریم‌های یکجانبه خود علیه ملت ایران را هدفمندتر سازد.

با مراجعه به اصول ایدئولوژیک انقلاب اسلامی، درمی‌یابیم که از ابتدای شکل‌گیری و استقرار جمهوری اسلامی، ایستادگی در برابر ظالم و قدرت‌های استکباری زورگو، بخشی از سیاست تغییرناپذیر ایران در تمامی بخش‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی و... بوده است که نقشی اساسی نیز در ناکامی استکبار جهانی در مقابله با کشورمان داشته است. این ایدئولوژی آنچنان مؤثر واقع شد که اصلی‌ترین مؤلفه نهضت بیداری اسلامی و بیداری انسانی در سی سال گذشته به‌شمار می‌رود و به‌عنوان اکسیری حیاتبخش و مدلی باورپذیر، سایر ملل مظلوم و آزاده جهان را نیز تحت تأثیر قرار داد و زنده کرد و معادلات جهانی را تحت تأثیر خود قرار داد.

در طول این سال‌ها، جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصادی با برگزیدن استراتژی «مقاومت اقتصادی» کوشید تا

رهبر معظم انقلاب با درایت و اشراف کامل به این موضوع، پس از آنکه در سال‌های گذشته، شاخص‌های تعیین‌کننده اقتصادی را در اسناد بالادستی نظام از جمله برنامه‌های توسعه‌ای، سند چشم‌انداز و سیاست‌های اصل ۴۴ مشخص فرمودند، در این مقطع خواستار گذر از مرحله «مقاومت اقتصادی» و ایجاد یک «اقتصاد مقاومتی» در کشور و تبدیل آن به خطمشی اساسی کشور شدند. به اعتقاد رهبر معظم انقلاب با توجه به تحولات جدید در عرصه بین‌المللی، ضرورت دارد تا با استقرار یک اقتصاد مقاومتی و مدیریت صحیح منابع مالی و انسانی کشور، تهدیدهای جهانی علیه جمهوری اسلامی به فرصت‌های اقتصادی تبدیل شود.

اقتصاد مقاومتی و مقاومت اقتصادی

نخستین تفاوت اصلی استراتژی «اقتصاد مقاومتی» با «مقاومت اقتصادی» که تاکنون مورد استفاده بوده و هست، تدوین شاخصه‌ها، ابعاد و لایه‌های فراوان و مختلفی است که تاکنون به صورت مقطعی و در برخی از سطوح تصمیم‌گیری اجرا می‌شد و هم‌اینک باید به صورت جامع و دائمی به دنبال رفع آثار سوء آفند دشمن در حوزه اقتصادی باشد. همچنین «اقتصاد

اقتصاد مقاومتی در
رویاری و تقابل با اقتصاد
وابسته و مصرف‌کننده قرار
می‌گیرد، منفعل نیست و
در مقابل اهداف اقتصادی
سلطه ایستادگی می‌کند،
و همچنین سعی در تغییر
ساختارهای اقتصادی موجود
و بومی‌سازی آن براساس
پژوهش‌های بین‌المللی و اهداف دارد.

در سایه خودکفایی در تولید محصولات استراتژیک و دستیابی به فناوری‌های نوین، دورزدن هوشمندانانه برخی از تحریم‌ها و گسترش مناسبات سیاسی و اقتصادی خود با کشورهای همسایه و مسلمان، به بی‌اثرساختن تروریسم مالی غرب پردازد که با موفقیت‌های خوبی نیز روبه‌رو شد. اما با تغییر استراتژی غرب در وضع تحریم‌ها و به زعم مقامات غربی «هدفمند کردن تحریم‌ها»، باید اذعان کرد که جنگ اقتصادی از طریق وضع تحریم‌های اقتصادی، به محور اصلی برخورد غرب با جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده است. نظام سلطه تاکنون در اجرای تحریم‌ها برای جلوگیری و کندسازی روند توسعه کشور که یکی از لوازم اساسی آن، تأمین مالی و قسمت دیگرش تکنولوژی است، سعی کرده که در این دو محور برای نظام مانع‌تراشی کند و آن را با مشکلات عدیده روبه‌رو سازد. تجربه سی و چهار ساله تحریم‌ها مؤید این نکته است که در هر زمان و مقطع که به شکلی صحیح، سیاست‌گذاری شده و منابع به صورت بهینه به اقتصاد کشور تزریق شده است، توانسته‌ایم اثرات تحریم‌ها را خنثی کنیم.

مقاومتی» علاوه بر آنکه همانند «مقاومت اقتصادی»، راه‌های آسیب‌رسان به اقتصاد را مسدود می‌کند، با تهاجمی کردن اقتصاد به جای تدافعی بودن آن و تنظیم نقشه‌ای جامع و علمی در مدیریت منابع مالی و انسانی و مهم‌تر از همه، بهبود شاخص فضای کسب و کار که رهبری بر آن تأکید ویژه‌ای دارند، شرایط رقابت‌پذیری اقتصاد ایران در عرصه‌های جهانی و در برابر شوک‌های اقتصادی را فراهم می‌آورد.

از سوی دیگر، در شرایطی که وضعیت اقتصادی کشورها با مؤلفه‌هایی نظیر رشد اقتصادی، ضریب جینی، نرخ تورم، بیکاری و بهره‌وری ارزیابی می‌شود، در مدل «اقتصاد مقاومتی»، شاخص‌ها و ضرایب جدیدی همانند ضریب خودکفایی در تولید ملی، ضریب استفاده از فناوری‌های نوین و نرخ‌هایی چون کار مضاعف و همت مضاعف باید تعریف و مورد ارزیابی قرار گیرد.

در حال حاضر، اقتصاد به‌عنوان یکی از رشته‌های مادر در شاخه علوم انسانی و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین رشته‌های که مسیر پیشرفت اقتصادی و حتی سیاسی-اجتماعی کشور را مشخص می‌کند، از وضعیت نامناسب‌تری نسبت به سایر علوم این حوزه برخوردار است که مقام معظم رهبری نیز بارها در بیاناتشان بر لزوم اصلاح وضع موجود تأکید کرده‌اند. این تأکید معظم‌له و بیانات چندی پیش ایشان در خصوص تشکیل یک «اقتصاد مقاومتی» برای تبدیل تهدید تحریم‌ها به یک فرصت تاریخی و توجه به این نکته که «اقتصاد مقاومتی» در این برهه زمانی به‌عنوان یکی از بنیادی‌ترین مؤلفه‌های مکتب اقتصادی اسلام است، شاه‌کلید تدوین مدل و الگوی اقتصاد اسلامی-ایرانی است که باید با توجه به اقتضائات زمانی عصر حاضر هرچه سریع‌تر عملیاتی شود.

بی‌تردید استقرار این الگوی پیشرفت نیازمند تدوین شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی است که باید توسط اندیشمندان اقتصادی حوزه و دانشگاه به بحث گذاشته شود و با توجه به آگاهی همگانی بر ناکارآمدی اقتصاد سرمایه‌داری و تبدیل شدن اقتصاد اسلامی به یک جریان فکری غالب و یک دغدغه عمومی در جامعه علمی کشور، با توجه به فرمایشات پی در پی مقام معظم رهبری در قالب‌های خاص خود اجرایی شود. فراموش نکنیم که بومی‌شدن نظریات اقتصادی در کشور و تدوین مدل اقتصاد مقاومتی اسلامی-ایرانی مبتنی بر عدالت‌خواهی تنها نسخه قابل اعتماد و شفاف‌بخش وضع موجود به حساب می‌آید.

وقتی این دو واژه «اقتصاد» و «مقاومت» را کنار هم قرار می‌دهیم، نسبت درونی با هم پیدا کرده و به عبارت بهتر و روشن‌تر یک گفتمان را به‌وجود می‌آورد که البته دچار تحوّل معانی شده و به نوعی آموزه جدید را به ذهن متبادر می‌سازد. به‌طور کلی اقتصاد بر کلیه تلاش‌ها، و اقداماتی اشاره دارد که در نهایت به ثروت‌آفرینی مادی منجر شده و فعالیت‌های تولیدی، خدماتی ارزش‌افزایی، کارآفرینی و حتی ارزش‌زایی علمی و فرهنگی را دربر می‌گیرد، ولی بحث در مورد اقتصاد مقاومتی می‌تواند گسترده‌تر باشد و در یک نگاه عمیق‌تر دریافت که در این نام‌گذاری دارای مبانی، اصول و اهداف فراتر از آن چیزی است که در نگاه اول به چشم می‌آید. انتخاب هر یک از واژگان به‌دقت صورت گرفته است تا ضمن بیان نقشه راه، مبانی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی را پوشش داده، جهت‌گیری حرکت‌های خرد و کلان کشوری و مردم را سامان دهد.

اهداف و نقشه راه

مدیریت اقتصادی جامعه سه معیار کلیدی در نظام اقتصادی یعنی ارزش‌ها، ابزارها و مناسبات بین آنها را متناسب با

فرهنگ و ارزش‌های بومی به‌درستی مورد توجه قرار داده، آنگاه به حرکتی جهادی برای نیل به اهداف آن همت می‌گمارد. بدیهی است که این حرکت قبل از هر چیز به تبیین شاخه‌های مورد نظر در نظام اقتصادی خاص جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد.

برای تحقق‌بخشیدن به امت اسوه و الگوی جهانی سه نقشه راه لازم است؛ زیرا یک نظریه جامع و کامل اگر بخواهد در جامعه‌ای اجرا شود و تحقق یابد، باید در یک فرایند پدید آید؛ چرا که ایجاد بسترهای لازم نیازمند ایجاد ظرفیت‌ها و شرایطی است. به دیگر سخن شرایط جهان این اقتضا را دارد که امور در فرایندی تحقق یابد و بسترها و شرایط تحقق هم فراهم شود. از این‌رو برای رسیدن به اهداف، نقشه راه لازم است. این نقشه راه کمک می‌کند تا مردم بدانند در چه موقعیتی قرار دارند و وضعیت ایشان نسبت به اهداف چگونه است؛ یعنی امت از طریق نقشه راه می‌توانند آگاه شوند و به آن اهداف دست یابند. ویژگی‌ها و خصوصیات انقلاب اسلامی و نظام برآمده از آنکه از یک‌سو مبتنی بر ارزش‌های الهی و اسلامی و از سوی دیگر نشئت‌گرفته از آراء آحاد مردم است، موجب شده که نظام سیاسی ایران همواره به‌عنوان یک الگوی موفق برای سایر کشورها مطرح باشد. لذا کشورهای استعمارگر همواره جمهوری اسلامی ایران را مانع جدی دستیابی به اهداف سلطه‌طلبانه خود می‌دانند و از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون با استفاده از فشارهای سیاسی، نظامی اقتصادی و فرهنگی سعی کرده‌اند مانع پیشرفت ملت ایران شوند.

در سال‌های اخیر دشمنان نظام اسلامی به علت ناکام‌ماندن نقشه‌های خود در حوزه‌های غیراقتصادی و با توجه به وجود برخی نقاط آسیب‌پذیر در این حوزه،

صاحب‌نظران اقتصادی، در طراحی نقشه راه برای هدایت اقتصاد ملی در چارچوب راهبرد اقتصاد مقاومتی از منظر و کارکرد رسانه‌ای نقش‌آفرین باشد.

تبیین گستره و ابعاد اقتصاد مقاومتی، تعیین وظایف نقش‌آفرینان در بخش‌های مختلف کشور در قبال این راهبرد، تلاش برای ایجاد درک واحد در تمامی سطوح جامعه از اقتصاد مقاومتی و... می‌تواند بخشی از وظایف رسانه ملی در پرداختن به این موضوع باشد. از کلیه حوزه‌های سازمان به‌ویژه حوزه‌های پیام (معاونت‌های سیما، صدا، سیاسی، استان‌ها برون‌مرزی) انتظار است که با استفاده حداکثری از ظرفیت‌های موجود و با مدیریت هوشمند و متمرکز و بهره‌گیری از نیروهای مستعد و هنرمند، فعالیت‌ها در این خصوص را هدایت نمایند.

توصیه‌ها و فرامین مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در حوزه اقتصاد مقاومتی و رسالت رسانه ملی به‌ویژه شورای اقتصاد معاونت صدا در بخش‌هایی شامل: تعاریف، اهداف، سیاست‌ها، الزامات اجرایی، اهم رویکردها، موضوعات و محورهای برنامه‌سازی به‌شرح زیر جهت آرایش یافتن

تبیین گستره و ابعاد اقتصاد مقاومتی، تعیین وظایف نقش‌آفرینان در بخش‌های مختلف کشور در قبال این راهبرد، تلاش برای ایجاد درک واحد در تمامی سطوح جامعه از اقتصاد مقاومتی و... می‌تواند بخشی از وظایف رسانه ملی در پرداختن به این موضوع باشد.

راهبرد خصمانه خود را بر تشدید فشارهای اقتصادی با اعمال تحریم‌های ظالمانه قرار داده‌اند. اشراف به تحرکات و فعالیت‌های دشمنان کشور در این زمینه موجب شد تا طی چند سال اخیر تأکید مقام معظم رهبری روی حوزه اقتصاد متمرکز شود که نام‌گذاری سال‌های اخیر و همچنین نام‌گذاری این دهه به نام «دهه پیشرفت و عدالت» مؤید این مهم است.

شرایط خاص کنونی و افزایش فشارهای اقتصادی ناشی از تحریم کشورهای غربی، ضرورت اتخاذ راهبردی منحصربه‌فرد برای تقویت اقتصاد ملی و برون‌رفت از این برهه را ایجاب می‌کرد که این راهبرد مهم از سوی مقام معظم رهبری «اقتصاد مقاومتی» نام گرفت. با توجه به اینکه راهبرد اقتصاد مقاومتی در شرایط فعلی اقتصاد ایران طرح شده است و پیشینه و تجربه‌ای از آن وجود ندارد، تبیین چارچوب، ابعاد، مؤلفه‌ها و الزامات آن ضروری است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانات خود در این زمینه، به برخی از این الزامات اشاره کرده‌اند، «مردمی‌کردن اقتصاد با اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ توانمندسازی بخش خصوصی کاهش وابستگی به نفت، مدیریت و تعادل در مصرف، استفاده حداکثری از زمان و منابع و امکانات، حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیم‌های خلق‌الساعه و تغییر ناگهانی قوانین و سیاست‌ها، از جمله محورهای مورد اشاره رهبر انقلاب بوده‌اند. (مورخ ۹۱/۵/۳ و ۹۱/۶/۲)

نقش رسانه ملی در اقتصاد مقاومتی

تحقق این الزامات به معنای پیاده‌سازی اهداف اقتصاد مقاومتی است؛ امری که مستلزم همکاری همه‌جانبه سازمان‌ها و نهادهای نظام در بخش‌های تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز است. نظر به نقش مهم و اثرگذار رسانه ملی در این خصوص، لازم است از ظرفیت‌ها و توانایی‌های این رسانه فرهنگ‌ساز در جهت تبیین سیاست‌ها، و نیز معرفی راهکارهای عینی و عملی اقتصاد مقاومتی استفاده شود. سازمان صداوسیما می‌تواند با همکاری نخبگان و

شبکه‌های رادیویی ارائه می‌شود:

تعریف اقتصاد مقاومتی

اقتصاددانان در تعریف اقتصاد مقاومتی می‌گویند اقتصاد مقاومتی در رویارویی و تقابل با اقتصاد وابسته و مصرف‌کننده قرار می‌گیرد، منفعل نیست و در مقابل اهداف اقتصادی سلطه ایستادگی می‌کند، و همچنین سعی در تغییر ساختارهای اقتصادی موجود و بومی‌سازی آن براساس جهان‌بینی و اهداف دارد.

اقتصاد مقاومتی تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن آنها و در شرایط آرمانی تلاش برای تبدیل این فشارها به فرصت است. اقتصاد مقاومتی در راستای کاهش وابستگی‌ها و تأکید روی مزیت‌های تولید داخل و تلاش بر خوداتکایی است.

۱. اقتصاد مقاومتی، همان نقشه راهی است که در قالب نظام اقتصادی اسلام مبتنی بر توجه به آگاهی، معرفت، باورها و ارزش‌های حاکم بر اقتصاد اسلامی با رویکرد جهادی، ضمن حفظ روندهای رو به رشد اقتصاد ملی همراه با دیده‌بانی تحولات منطقه‌ای و جهانی، مقابله اثربخش با ترفندهای دشمنان و کاهش آسیب‌پذیری و وابستگی به‌وجودآمده همراه با افزایش انعطاف‌پذیری و آستانه تحمل مردم، تهدیدها را به فرصتی جهت نیل به اقتصاد استقلالی و خودکفایی رهنمون می‌شود.

۲. اقتصاد مقاومتی، یک نظام مهندسی‌شده اقتصادی چندضلعی مبتنی بر آگاهی، معرفت عمیق دینی و باورهای انقلابی است. در این نظام و دگرترین اقتصادی ترفندهای نظام اقتصادی سلطه به فرصت تبدیل شده و منظر این نظام اقتصادی منطقه‌ای و جهانی است. سیاست‌های شناور و غیرایستایی این نظام نوین اقتصادی انعطاف‌پذیری و اثربخشی به حسب شرایط حاکم داخلی و خارجی است. اساس آرایش این نظام تکوینی اقتصادی کاهش در آسیب‌پذیری

و وابستگی و توسعه و رشد و پیشرفت کشور است.

۳. اقتصاد مقاومتی، عبارت از نظامی متشکل از عناصر برهم‌افزا و هماهنگ با روندی روبه رشد، متکی بر مزیت‌های داخلی و مترصد تکامل با استفاده از فرصت‌های دور و نزدیک (منطقه‌ای و جهانی) و با رویکرد تحلیلی و انعطاف‌پذیر همراه با کنش عمیق و گسترده و باکنش اثربخش متکی بر مشارکت جهادی و ارزش‌های مکتبی است.

۴. اقتصاد مقاومتی، یک نظام اقتصادی، مبتنی بر آموزه‌های دینی است و با نگاه منطقه‌ای و جهانی و رویکردی جهادگونه به‌دنبال ارائه یک مدل موفق انقلابی است. معرفت و آگاهی جزء پایه‌های اصلی این نظام و مدل جدید اقتصادی به‌شمار آمده و مترصد ایجاد فرهنگی نو در عرصه اقتصاد ملی و فراملی است. در این نظام تبدیلی و تحریکی کلیه ظرفیت‌های داخلی بازمهندسی‌شده و آمادگی لازم برای برخورد با ترفندهای دشمن و تبدیل تهدید به فرصت فراهم می‌آید. آنچه در

اقتصاد مقاومتی، یک نظام

مهندسی‌شده اقتصادی

چندضلعی مبتنی بر آگاهی،

معرفت عمیق دینی و

باورهای انقلابی است. در

این نظام و دگرترین اقتصادی

ترفندهای نظام اقتصادی

سلطه به فرصت تبدیل شده

و منظر این نظام اقتصادی

منطقه‌ای و جهانی است.

این بافت جدید اقتصادی متبلور است، اثربخشی و انعطاف‌پذیری در جهت افزایش آستانه تحملات اقتصادی اقشار گوناگون جامعه به منظور راه‌یابی به مدل جدید اقتصادی است.

۵. اقتصاد مقاومتی، ترکیبی از اقتصاد موازی، اقتصاد ترمیمی، اقتصاد دفاعی و اقتصاد الگو است. در اقتصاد موازی ضرورت ایجاد نهادها و کانون‌های جدید اقتصادی مشابه لحاظ می‌شود. در اقتصاد ترمیمی مقاوم‌سازی، آسیب‌زدایی، خلل‌گیری و ترمیم ساختارهای ناکارآمد اقتصادی منظور نظر است. در اقتصاد دفاعی، هججه‌شناسی، آفندشناسی و پدافندشناسی در برابر دشمنان مورد توجه است. در اقتصاد الگو، معرفت‌شناسی، فرهنگ‌سازی، انعطاف‌پذیری، کاهش وابستگی، رشد و تعاملی بر اساس معیارهای اسلامی مورد توجه قرار می‌گیرد.

۶. اقتصاد مقاومتی، یک گفتمان جدید اقتصادی، مبتنی بر باورها و معرفت، در جهت فرهنگ‌سازی جدید اقتصادی است. مدیریت اقتصادی جامعه مبتنی بر سه معیار کلیدی در نظام اقتصادی یعنی ارزش‌ها، ابزارها و مناسبات بین آنهاست. در اقتصاد مقاومتی از منظر رهبری از ارزش‌ها و ابزارها در جهت تبدیل تهدید به فرصت استفاده شده است و اثربخشی و انعطاف‌پذیری که حاصل سیاست‌های متناسب با شرایط جدید و حاکم بر اوضاع اقتصادی داخلی و خارجی است، لاجرم موجب افزایش تحمل اقشار مختلف اجتماعی است. از آنجایی که این نظام بر اساس مبانی معرفتی و باورهای دینی تعریف شده، آسیب‌پذیری و وابستگی به‌شدت کاهش می‌یابد.

۷. اقتصاد مقاومتی، یعنی تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن و در شرایط آرمانی تبدیل چنین فشارهایی به فرصت، که قطعاً باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت‌های عقلایی و مدبرانه پیش‌شرط و الزام چنین

موضوعی است. اقتصاد مقاومتی کاهش وابستگی‌ها و تأکید روی مزیت‌های تولید داخل و تلاش برای خوداتکایی است.

پیش‌نیازهای تحقق اقتصاد مقاومتی

برای شناخت بسترها و زمینه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی، ابتدا باید به آسیب‌شناسی اقتصاد کشور و موانع و نیازمندی‌های تحقق اقتصاد مقاومتی پرداخت.

اولین مسئله و نیاز این است که مرکزیت و محوریتی برای فعالیت در عرصه اقتصاد مقاومتی داشته باشیم. فعالان این عرصه باید بتوانند اطلاعات و دستاوردهای خود را در جایی به اشتراک بگذارند. فرماندهی هوشمند و متمرکز برای هدایت فعالیت‌های این حوزه و شناسایی و آموزش نیروهای مستعد و مناسب برای فعالیت علمی و عملیاتی در این عرصه لازم است. افراد دغدغه‌مند و مراکز تحقیقاتی و اجرایی که به این موضوع ورود کرده‌اند، باید در شبکه‌ای فعال و مؤثر، از فعالیت‌های مهم و مسائل جدید مطلع شوند و سامانه‌ای پویا و هوشمند برای این مسئله وجود داشته باشد. مراکز و شورای عالی امنیت ملی که در این موضوع ورود خوبی داشته‌اند، باید با عنایت به مسائل فوق در کمک‌گرفتن از دیگر نیروها پویا و چابک باشند.

مسئله دوم، آن است که فعالیت در عرصه اقتصاد مقاومتی نیاز به رصد و دیده‌بانی فضای اقتصادی داخلی و بین‌المللی و نیز گردآوری آمارهای دقیق و روزآمد دارد. بدون این دو، فعالیت برای تحقق اقتصاد مقاومتی امکان ندارد. ضمناً برای اینکه به این دو برسیم، به شاخص‌های بومی نیاز داریم تا میزان مقاومت و آسیب‌پذیری اقتصادمان را بر اساس آنها شناسایی کنیم و بدانیم این اقتصاد ما تا چه اندازه می‌تواند در برابر فشارها مقاومت کند و این سد اقتصادی چه میزان فشار را می‌تواند تحمل کند؟ اقتصاد غربی برای خودش شاخص دارد و ما به شاخص‌های بومی متناسب با این مسائل بومی خودمان نیاز داریم؛ کاری

که از جوانان ما به‌خوبی برمی‌آید.

مسئله سوم، ضرورت طراحی یک الگوی مشخص از شیوه زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی برای عموم مردم و به‌ویژه برای مدافعان انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است؛ آنهایی که قائل به صحت و صدق ایده اقتصاد مقاومتی هستند. یعنی ما چه الگوی مشخصی را برای بدنه‌ای از مردم ارائه می‌دهیم که بدانند نیازها و مقتضیات انقلاب چه نوع سبک زندگی را می‌طلبد؟ ابتدا باید دولت را در سبک اداره امور و سپس این بخش از مردم را به سبک زندگی متناسب با انقلاب تشویق و تأیید کرد تا بدین‌وسیله سبک زندگی متناسب با مقتضیات انقلاب را در جامعه پُررنگ‌تر کنیم.

وقتی یک شیوه زندگی را بر اساس معیارهای سه‌گانه «اعتمادبه‌نفس ملی، روحیه جهادی، و پرهیز از لقمه حرام» طراحی کردیم، می‌توانیم به کارآمدی آن امیدوار باشیم. توجه به معنویت دینی در این معیارها نقشی اساسی ایفا می‌کند. البته طبیعی است که جنگ نظامی برای

اقتصاد مقاومتی، یعنی

تشخیص حوزه‌های فشار

و متعاقباً تلاش برای

کنترل و بی‌اثرکردن و در

شرایط آرمانی تبدیل چنین

فشارهایی به فرصت، که

قطعاً باور و مشارکت همگانی

و اعمال مدیریت‌های عقلایی

و مدیرانه پیش‌شرط و الزام

چنین موضوعی است.

مردم ملموس و باورپذیرتر باشد، اما جنگ نرم‌افزاری اینگونه نیست. بنابراین وجود روحیه جهادی منبعث از آموزه‌های دینی در آن سبک زندگی بسیار مهم و کلیدی است. در روایات ما این عبارت وجود دارد که اگر کسی در میدان جنگ نبوده باشد یا در دلش حدیث جهاد نخواند، به گونه‌ای از نفاق زندگی را ترک می‌کند. این شور و حماسه زندگی مقاوم و جهادی را باید به عرصه عموم علاقه‌مندان انقلاب بکشانیم تا چهره زندگی را از بی‌تفاوتی بزدااییم.

این مهم باید در تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی اقتصادی متناسب با انقلاب اسلامی پیگیری شود و ما باید نظام تعلیم و تربیت اقتصادی خاص خودمان را برای مقاومت اقتصادی و جهاد اقتصادی، تبیین و طراحی و سپس اجرا کنیم. بدیهی است اقتصاد مقاومتی بر پایه و اساس سرمایه معنوی افراد و جامعه استوار است. بدون معنویت و سلامت معنوی، مقاومت شکننده است.

مثال مهم اقتصادی در این زمینه، پرهیز از لقمه حرام است. لقمه حرام هر الگویی را که از شیوه زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی ارائه بدهید، بی‌استفاده و بی‌فایده می‌کند. کسی که شکمش از حرام پر باشد، پای هیچ مبارزه و مقاومتی حاضر نخواهد شد. لقمه حرام مانند یک ویروس کشنده و خطرناک است که ایمنی دستگاه تشخیص و عملکرد افراد را به کلی نابود می‌کند. لذا یکی از اهداف اساسی ما باید این باشد که مسیر لقمه‌های حرام و میزان آن را در اقتصاد کشورمان بررسی کنیم و سپس با کانون‌های آن به‌شدت مقابله نماییم. اقتصاد مقاومتی ماهیتاً اقتصادی مردمی است. ضروری است که مردم وارد این عرصه شوند تا از ورود رانت‌خوارها به اقتصاد جلوگیری کنند. اگر ما فضا را برای حضور جوانان مؤمن و خلاق ایران اسلامی در عرصه اقتصادی فراهم کنیم، قطعاً تحولات مثبتی را در این عرصه شاهد خواهیم بود.

مسئله چهارم، عبارت از این است که نظام آموزشی ما متناسب با اقتصاد مقاومتی عمل کند. کارکرد نظام آموزشی آن است که کودکان و نوجوانان و جوانان یک کشور را متناسب با شرایط و نیازهای تاریخی آن برهه تربیت کند. اما متأسفانه در کشور ما این اتفاق به خوبی نمی‌افتد. به یک مثال از عملکرد آمریکا در دشمن‌سازی اشاره می‌کنم.

وزارت دفاع آمریکا کتابی را در ۴۰۰ صفحه منتشر کرده که موضوعات امنیت ملی آمریکا را در آن برشمرد و توضیح داده است. مخاطبان کتاب هم عموماً معلمان دبیرستان‌های آمریکا هستند و از آنها خواسته شده تا ضمن بحث‌های خودشان به این موارد هم اشاره کنند. یعنی آمریکایی که مشکل امنیتی با همسایگان خود ندارد و اساساً خودش بحران‌ساز برای دیگران است، با استفاده از نظام آموزش و پرورش خود کاری کرده که در ذهن جوانان و نوجوانان این کشور همواره دغدغه امنیت اقتصادی و دشمنان اقتصادی مطرح باشد.

حال این پرسش مطرح است که نظام آموزشی ما چه اندازه به دنبال جهادی‌بار آوردن مخاطبان خویش است و آیا اصلاً فکری برای این دارد که فرزندان این مرز و بوم را جهادگر بار بیاورد؟! ما نیاز داریم که از سطح پیش‌دبستان برای این مسئله برنامه داشته باشیم. ما به شعر و داستان و کاریکاتورهایی احتیاج داریم که کودکانمان را به این سمت هدایت کنیم. بنابراین توجه به نظام آموزشی و تربیتی در این عرصه بسیار مهم است.

مسئله پنجم، هم درباره نظام رسانه‌ای و تبلیغاتی ما برای رواج آموزه‌های اقتصاد مقاومتی است. ما به نظام تبلیغاتی هماهنگ و منسجمی احتیاج داریم که بتواند این آموزه‌ها را از طریق رسانه‌های رسمی و غیررسمی مختلف، به خوبی و در بسته‌بندی‌های مناسب به مردم عرضه

کنیم؛ همان‌گونه که در دوران دفاع مقدس به هر حال دستگاه‌هایی مسئول کاری شبیه این کار بودند و برای آن فکر می‌کردند. بنابراین ما باید از ظرفیت همایش‌ها، سخنرانی‌ها، اینترنت، شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی و حتی مجالس مذهبی و هیئات برای رسیدن به این مقصود استفاده کنیم. مسئله ششم، امکان واکنش سریع نظام اقتصادی ما در برابر حملات اقتصادی است؛ اینکه چقدر توان واکنش به کنش‌ها و حملاتی را داریم که به نظام اقتصادی ما وارد می‌شود و چقدر می‌توانیم در این واکنش سریع استقامت داشته باشیم. اگر بحرانی پیش بیاید، تا چه میزان می‌توانیم مصارف کشور را پایین بیاوریم؟ مردم تا چه اندازه و در چه مدتی می‌توانند خودشان را با این تغییرات هماهنگ کنند؟ قوت‌های ما در این زمینه می‌باید تکمیل و ضعف‌هایمان ترمیم شوند.

مسئله هفتم، ایفای نقش پررنگ مردم در اقتصاد مقاومتی است. اقتصاد مقاومتی ماهیتاً اقتصادی مردمی است. دوباره به تعاریف ابتدای بحث برمی‌گردیم؛ اگر قرار باشد ما اقدام به نهادسازی‌های موازی در اقتصاد مقاومتی کنیم، هیچ لزومی ندارد که این نهادسازی را دولت انجام دهد، بلکه ضروری است که مردم وارد این عرصه شوند تا از ورود رانت‌خوارها به اقتصاد جلوگیری کنند. الان که بحث تحریم‌ها و مشکلات مبادله پول مطرح است، نهادهای اقتصادی مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند نقش بسیار پررنگ و تعیین‌کننده‌ای داشته باشند. اگر ما فضا را برای حضور جوانان مؤمن و خلاق ایران اسلامی در عرصه اقتصادی فراهم کنیم، قطعاً تحولات مثبتی را در این عرصه شاهد خواهیم بود.

در زمان جنگ جهانی دوم، اقتصاددان‌های معروف آمریکا در واحد اقتصادی وزارت دفاع این کشور برنامه‌ریزی کردند که چگونه می‌توانند از شرایط موجود و

ظرفیت‌های مردمی برای جنگ استفاده کنند. امروز ما نیاز داریم که یک بار مهارت‌های مردم خودمان را کاملاً رصد کنیم تا دریابیم که در روز مبادا مهارت چه کسانی برای این کشور به کار می‌آید و اگر کسانی چند مهارت دارند، کدام مهارتشان در اولویت استفاده قرار دارد.

لقمه حرام مانند یک ویروس کشنده و خطرناک است که ایمنی دستگاه تشخیص و عملکرد افراد را به کلی نابود می‌کند. لذا یکی از اهداف اساسی ما باید این باشد که مسیر لقمه‌های حرام و میزان آن را در اقتصاد کشورمان بررسی کنیم و سپس با کانون‌های آن به شدت مقابله نماییم.

برای اینکه عملیات جهاد اقتصادی موفق باشد، باید بازیگران اصلی این اقتصاد را نه به صورت کلی، که کاملاً جزئی تعیین کنیم. یعنی تقسیم‌بندی خود را از حالت مردم و مسئولان به یک تقسیم‌بندی تخصصی تبدیل کنیم که شامل اساتید دانشگاه، اساتید حوزه، دانشجویان، طلاب، دانش‌آموزان، معلمان و زنان خانه‌دار و همه اقشار دیگر بشود.

مسئله هشتم، لزوم توجه و دلجویی و حمایت دولت از فعالان اقتصادی است. اگر دولت در شرایط عادی از فعالان اقتصادی و از کشاورزان و کارگران و کارمندان حمایت کند، آن وقت می‌تواند انتظار داشته باشد که آنها هم در روز مبادا به کمک کشور بیایند. اما اگر دولت آنها را رها کند و به مشکلات آنها اهمیتی ندهد و فقط به فکر خود باشد، دیگر توانی برای مقاومت در این اقشار نمی‌ماند که بخواهند در روز مبادا مقاومت کنند؛ چنانچه حضرت امیرالمؤمنین (ع) در نامه‌شان به مالک اشتر به این معنا اشاره کرده‌اند.

مسئله نهم، تحرک دستگاه دیپلماسی کشور برای فعال کردن ظرفیت‌های بالقوه و فرصت‌های جهانی در اقتصاد مقاومتی است. اقتصاد مقاومتی در شبکه‌ای پویا از اقتصاد جهانی معنادار می‌شود و کشف و

ما به نظام تبلیغاتی هماهنگ و منسجمی احتیاج داریم که بتواند این آموزه‌ها را از طریق رسانه‌های رسمی و غیررسمی مختلف، به خوبی و در بسته‌بندی‌های مناسب به مردم عرضه کنیم؛ همان‌گونه که در دوران دفاع مقدس به هر حال دستگاه‌هایی مسئول کاری شبیه این کار بودند و برای آن فکر می‌کردند.

دولتی (یا بانک‌هایی که به تازگی سهم آنها به بخش خصوصی واگذار گردیده) قرار گیرند. لذا تقویت نقش و عملکرد این بانک‌ها بالاخص در عرصه فعالیت‌های ارزی و بین‌المللی می‌تواند تا حدودی از مشکلات تعاملات بانکی بین‌المللی بکاهد.

• ارتقای کیفیت خدمات بانکی

اهمیت این موضوع، در آن است که پس از رفع تحریم، سیستم بانکی با سرعت بیشتری بتواند فعالیت گذشته خود در عرصه عملیات بانکی بین‌المللی را از سر گرفته و خود را با شرایط روز تطبیق دهد.

• مدیریت ذخایر ارزی

در حال حاضر تعدادی از بانک‌های ایرانی تنها در معاملات دلاری و برخی دیگر از بانک‌ها در معاملات به دلار و یورو تحریم شده‌اند، لذا بانک‌های تحریم‌شده باید

و مبرهن است که لازمه آن مقاوم‌سازی، آسیب‌زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای ناکارآمد و فرسوده، غلبه بر تفکر غلط در برخی سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور، از بین بردن زمینه‌های فساد اقتصادی و ارتقای کیفیت محصولات داخلی با ارتقای فضای رقابتی و از بین بردن انحصارها و رانت‌هاست که اینها همه حاکی از آن است که اقتصاد مقاومتی تلاشی ملی را می‌طلبد. شاید بتوان اقدام‌ها و برنامه‌های زیر را به‌عنوان گام‌های اساسی در اقتصاد مقاومتی پیشنهاد نمود:

• ارتقای نقش بانک‌های خصوصی در اقتصاد

به نظر می‌رسد در شرایط تحریم، بانک‌های خصوصی تحت فشار و محدودیت‌های کمتری نسبت به بانک‌های

به‌کارگیری و ساخت ظرفیت این شبکه برعهده ماست. جهانی‌شدن اقتصاد موجب شده تا مقاومت اقتصادی نیز تعاریف جدید به خود بگیرد، لذا ما نیازمند بازیگرانی خاص در عرصه اقتصاد جهانی و بازی در لایه‌های مختلف آشکار و پنهان آن هستیم. همچنین لازم است تا گردآوری و استفاده از تجارب اقتصادی دیگر کشورها در زمینه‌های مشابه را مجدانه پیگیری کنیم. به هر حال ممکن است هر کشوری در یک برهه‌ای با مشکلات اقتصادی مواجه بوده باشد؛ اگر دستگاه دیپلماسی کشور این تجربیات را گردآوری کند و در اختیار فعالان و محققان اقتصادی بگذارد، این مسئله برای اقتصاد کشور بسیار راهگشا خواهد بود.

مسئله دهم و پایانی، لزوم تبدیل بحث اقتصاد مقاومتی به گفتمان رایج در دانشگاه‌ها، مراکز علمی و مجامع مذهبی است. همین صحبت‌کردن و گفت‌وگو پیرامون این موضوع و توجه به ابعاد مختلف آن، در سرعت حرکت به سمت تحقق اقتصاد مقاومتی تأثیری بسزا خواهد داشت. این مسئله باید در کلاس‌های درس و پروژه‌های علمی از محققان و نخبگان خواسته شود و از سوی استادان اقتصاد که درد دین دارند یا حداقل آزاده و میهن‌دوست هستند، جدی گرفته شود. مجموعه این مطالب، در آمدی بود بر مسئله اقتصاد مقاومتی برای آغاز بحث‌های علمی. البته مطالب هر بند نیازمند تفصیل و نقشه راهی مشروح است که با پیگیری دستگاه‌های مسئول در هر بخش، ان‌شاءالله ادامه می‌یابد.

یقیناً تنها راه‌حل موجود در اقتصاد مقاومتی، آسیب‌زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای ناکارآمد و فرسوده، اصلاح برخی سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور، همچنین برنامه‌ریزی اصولی و منطقی در این زمینه است.

بنابراین با توجه به اینکه اقتصاد مقاومتی شاید تنها راه‌حل موجود باشد مؤلفه‌ها، پیش‌نیازها و ضروریات این الگو باید به درستی بررسی و تبیین شود. البته واضح

تغییرات لازم را در ترکیب ارزی ذخایر خود ایجاد کنند. برقراری روابط کارگزاری با کشورها و بانک‌های جدید (که البته از اعتبار پایین‌تری برخوردار خواهند بود) و سرمایه‌گذاری، خرید و تأسیس بانک مشترک در خارج از کشور نیز می‌تواند تا حدودی از مشکلات ایجادشده در اثر تحریم بکاهد.

• سیاست تعدیل اقتصادی

سیاست تعدیل اقتصادی تابعی از شاخص‌های اقتصادی و شکل‌بندی‌های سیاسی است و دارای اهدافی از جمله: بهبود در تراز پرداخت‌ها و کاهش کسری بودجه، مقابله با تورم، خصوصی‌سازی و آزادسازی اقتصادی، حذف یارانه‌ها و کاهش مخارج بخش عمومی، افزایش نرخ رشد اقتصادی و طراحی ساز و کار قیمت و نظام بازار.

• خلاصی از وابستگی به درآمد نفت، مصداق خوداتکایی

سازوکارهای حوزه اقتصادی باید به گونه‌ای مورد بازبینی قرار گیرند که تمامی موارد که وابستگی کشور را به دنبال دارد شناسایی نموده و در خصوص آن تصمیم‌گیری نمایند. در موارد کم‌اهمیت‌تر می‌توان این حوزه‌ها را متنوع و متکثر نمود تا میزان وابستگی کشور کاهش یابد. در موارد خاصی نیز ممکن است جایگزین‌سازی کامل مدنظر قرار گیرد. کلیه مسیرهای تعاملی با خارج از کشور، منابع درآمدی کشور، شرکای تجاری و... مشمول این

قاعده هستند. برخی از سیاست‌هایی که در این خصوص قابل طرح هستند عبارتند از: جایگزینی درآمدهای جاری به جای نفت مانند مالیات و درآمدهای ترانزیتی و... متکثر نمودن شرکای تجاری از یک شریک عمده به چندین شریک کوچکتر (مانند تبدیل شراکت تجاری امارات به چندین کشور دیگر).

الزامات مردمی کردن اقتصاد: اجرای کامل و صحیح و دقیق سیاست‌های اصل ۴۴ (آزادسازی فعالیت‌های اقتصادی، گسترش تعاونی، واگذاری تصدی‌های دولتی و مقابله با انحصار) تا بخش خصوصی توانمند وارد میدان تولید و سرمایه‌گذاری شود.

• مدیریت مصرف و پرهیز از اسراف و تبذیر: امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه تعادل در مصرف جهاد فی سبیل الله است.

• حمایت از تولید ملی: جهت‌دهی خریدهای مردم به سوی محصولات داخلی

• مبارزه با مفاسد اقتصادی و سالم‌سازی اقتصاد

• کاهش وابستگی بودجه دولت به نفت

• حمایت از اقتصاد دانش‌بنیان به عنوان

منشأ رشد اقتصادی و جهت‌گیری رشد اقتصادی در آینده

• ایجاد ثبات اقتصادی و پرهیز از تصمیم‌گیری‌های ناگهانی و خلق الساعه

چالش‌های پیش روی اقتصاد مقاومتی
۱. پایین بودن سطح بهره‌وری نیروی

با مراجعه به اصول ایدئولوژیک انقلاب اسلامی، درمی‌یابیم که از ابتدای شکل‌گیری و استقرار جمهوری اسلامی، ایستادگی در برابر ظالم و قدرت‌های استکباری زورگو، بخشی از سیاست تغییرناپذیر ایران در تمامی بخش‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی و... بوده است که نقشی اساسی نیز در ناکامی استکبار جهانی در مقابله با کشورمان داشته است.

مجله علمی-تخصصی پژوهش‌های فلسفی و فقهی
مجله علمی-تخصصی پژوهش‌های فلسفی و فقهی
مجله علمی-تخصصی پژوهش‌های فلسفی و فقهی

انسانی و سرمایه
۲. عدم اجرای کامل و صحیح سیاست‌های اصل ۴۴
۳. نبود فضای رقابتی در واردات و تولید
۴. سطح بالای بیکاری و عدم تولید اشتغال پایدار
۵. نبود سیستم مالیاتی کارآمد و هدفمند
۶. هدفمند نبودن توزیع یارانه‌ها
۷. وابستگی بودجه دولت به درآمد نفت
۸. موانع متعدد در جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی

اقدامات پیشنهادی

با توجه به مطالب عنوان‌شده و واکاوی مباحث مربوط به اقتصاد مقاومتی پیشنهادهای زیر مطرح است:

۱. تعیین مشوق‌ها و مزیت‌های توسعه صادرات به کشورهای هدف مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۲. ارائه راهکارهای رسیدن به اهداف کمی پیشرفت مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۳. تعیین رسالت یا مأموریت‌های بخش خصوصی و تعاونی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۴. نفوذ دولت الکترونیک در توسعه صادرات و زیرساخت‌ها مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۵. تعریف جایگاه خدمات، صنعت حمل و نقل و ترانزیت در اقتصاد مقاومتی
۶. نفوذ سرمایه‌گذاری در حفظ و افزایش ظرفیت‌های توسعه‌ای و صادراتی کشور مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۷. تأکید بر اهمیت و نقش آموزش مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۸. تبیین اهمیت و نقش اتحادیه‌ها و اصناف در توسعه صادرات مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۹. تأکید بر جایگاه صنعت بانکداری مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۰. لزوم توجه به نقش واحدهای تولیدی یا صادرکننده مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۱. شناخت توانمندی‌های صادرات

کشور نسبت به سایر کشورهای منطقه مبتنی بر اقتصاد مقاومتی

۱۲. آسیب‌شناسی موانع و چالش‌های موجود در تحقق اقتصاد مقاومتی
۱۳. نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها، تهدیدها و راهبردهای ما در اقتصاد دانش‌بنیان
۱۴. کاهش بوروکراسی و تسهیل جریان تولید و بهبود فضای کسب و کار، مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۵. اطلاع‌رسانی در خصوص فرصت‌های تجاری با استفاده از شبکه‌سازی و تجمیع اطلاعات ریزن‌های تجاری، کمیسیون‌های مشترک، اتاق‌های بازرگانی مشترک با کشورها
۱۶. ایجاد فرهنگ صادراتی و عزم ملی در زمینه توسعه صادرات و قطع وابستگی به درآمدهای نفتی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۷. معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در کشور و نقش مهم آن در جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی و افزایش اشتغال مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۸. تبدیل رسانه مصرف‌محور به تولیدمحور و تبیین و آموزش مبانی و مفاهیم برای همه سطوح سنی و تحصیلی و در قالب‌های برنامه‌ای مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۱۹. آموزش و بیان راه‌ها، شیوه‌ها و ابزارهای تحقق خودکفایی و استقلال اقتصادی
۲۰. آموزش چگونگی ارتقای کیفیت کالاهای تولید داخلی مبتنی بر اقتصاد مقاومتی
۲۱. آموزش نحوه بازاریابی برای استفاده داخلی و خارجی از کالاهای ایرانی در اقتصاد مقاومتی
۲۲. آموزش عوامل شتاب‌دهنده و موانع تحقق استقلال اقتصادی و آموزش راهکارهای رسیدن به آن مبتنی بر اقتصاد مقاومتی و ترسیم نتایج و دستاوردهای تحقق اقتصاد مقاومتی

۲۳. توجه به کارآفرینی و اشتغال‌زایی
۲۴. تبیین مدیریت مصرف صحیح، صرفه‌جویی، پرهیز از اسراف و تبذیر و استفاده بهینه از امکانات
۲۵. تبیین نظام توزیع عادلانه و فراگیر برای اقشار مختلف اجتماعی و حذف دلال بازی و واسطه‌گری به منظور کاهش قیمت تمام‌شده
۲۶. بهره‌گیری از ظرفیت نهادهای غیردولتی و مردم‌نهاد (اصناف، اتحادیه‌ها، تعاونی‌ها و...) در جهت ارتقای تولید ملی و افزایش بهره‌وری
۲۷. معرفی بازارهای منطقه‌ای و جهانی در جهت توسعه روابط اقتصادی و برون‌رفت از تحریم‌ها
۲۸. تشویق فعالان اقتصادی داخلی به منظور سرمایه‌گذاری بیشتر و ایجاد اشتغال از سوی رسانه ملی
۲۹. تأکید و ترغیب به استفاده و حمایت از کارگران و سرمایه‌داران ایرانی به‌جای کارگران و سرمایه‌داران خارجی
۳۰. حمایت سیستم بانکی کشور از بنگاه‌های زودبازده و صنایع پراشتغال مانند صنعت ساختمان صنعت کشاورزی و خدماتی
۳۱. تقبیح مصرف و استفاده از کالاهای خارجی در شرایط وخیم اشتغال داخلی و تحریم‌های اقتصادی
۳۲. مدیریت صحیح یارانه‌های اعطایی دولت توسط مردم
۳۳. تعریف و بازمهندسی برای بانک‌های خصوصی جهت ایفای نقش جدید خود در ارتقای ارتباط با مردم، کانون‌های اقتصادی خرد و فعالیت‌های اقتصادی بین‌المللی
۳۴. معرفی و تبلیغ تولیدات و محصولات باکیفیت داخلی
۳۵. انعکاس تجربیات مفید و کارآمد اقتصادی دوران بحران فعالان و پیشکسوتان اقتصادی کشور از سوی رسانه ملی
۳۶. انعکاس پرچم اختراعات، ابداعات،

کشفیات نخبگان و جوانان کشور
۳۷. اصلاح بودجه سال ۹۱: کسر بودجه، افزایش هزینه‌های جاری، کاهش درآمدهای نفتی، کاهش درآمدهای مالیاتی و ارزش افزوده.
۳۸. اصلاح سیاست‌های ارزی: تغییر نرخ ارز، تبیین نقش دولت و بانک مرکزی، جایگاه بخش خصوصی، صادرکنندگان، مصرف‌کنندگان، درآمدهای نفتی و ارتباط آن با سیاست‌های ارزی
۳۹. حمایت از سرمایه ایرانی: تبیین سرمایه‌های انسانی، مالی، علمی و کارآفرینی
۴۰. اجرای سیاست‌های اصل ۴۴: واگذاری‌ها، بورس، تعاون، بخش خصوصی
۴۱. مدیریت مطالبات مبتنی بر امکانات و توانمندی‌ها با مقایسه سطح زندگی افراد ایرانی و غیرایرانی خارج از کشور بر اساس رضایت‌مندی اجتماعی
۴۲. تبیین راه‌های مقاوم‌سازی، آسیب‌زدایی، ترمیم باورها و ساختارهای ناکارآمد اقتصاد نفتی
۴۳. بازتعریف فرمان هشت ماده‌ای مقام معظم رهبری و نقش مفاسد اقتصادی در تحلیل و هدررفت منابع مالی، انسانی و ملی کشور
۴۴. بازنگری در قوانین و مقررات اقتصادی، تجاری، سرمایه‌گذاری و صنعتی
۴۵. بسترسازی برای افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرح‌های اقتصادی
۴۶. معرفی بنگاه‌های موفق اقتصادی دولتی، تعاونی و خصوصی و معرفی محصولات آنها
۴۷. برجسته‌سازی شیوه‌ها و راهکارهای کاهش وابستگی دولت به درآمدهای نفتی
۴۸. معرفی خدمات و محصولات تولیدکنندگان برای افزایش توان رقابتی در بازارهای داخلی و خارجی

۴۹. تشویق و ایجاد انگیزه در دستگاه‌های نظارتی و قضایی کشور برای مبارزه جدی با مفاسد اقتصادی
۵۰. تقبیح اقتصاد غیرشفاف و رانتی
۵۱. معرفی الگوی مشخص از شیوه زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی (شیوه زندگی مبتنی بر «اعتماد به نفس ملی، روحیه جهادی و پرهیز از لقمه حرام»
۵۲. معرفی و الگوسازی از رفتارهای صحیح اقتصادی نظیر صرفه‌جویی، فرهنگ صحیح استفاده از کالا و خدمات، کار و تلاش مضاعف، قناعت، پس‌انداز، پرهیز از تجمل‌گرایی و...
۵۳. تقبیح اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی و ترویج سبک‌های ساده‌زیستی
۵۴. معرفی کار و تلاش به‌عنوان خدمت و عبادت
۵۵. بررسی مفاهیم، ابعاد و انواع تعاریف و تحلیل زوایای مختلف اقتصاد مقاومتی به‌عنوان اقتصاد دفاعی
۵۶. نقش کارخانه‌های تولیدکننده و مصرف‌کنندگان در فرهنگ اقتصاد مقاومتی
۵۷. لزوم تغییر قانون کار در اقتصاد مقاومتی
۵۸. شیوه‌های افزایش انگیزش کارکنان در نظام اقتصاد مقاومتی
۵۹. ضرورت توجه به فضای کسب و کار در فرهنگ اقتصاد مقاومتی
۶۰. توجه به نقش کارگران در روند تولید در اقتصاد مقاومتی
۶۱. مقابله با تهدیدهای دشمنان و مقاومت در برابر استکبار جهانی در عرصه اقتصادی
۶۲. تهیه گزارش از کارآفرینان موفق در حوزه کشاورزی و صنایع مرتبط
۶۳. جذب سرمایه و اعتمادسازی در میان مردم جهت سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال
۶۴. بررسی مشکلات صنایع کوچک از

قبیل دریافت وام برای واگذاری زمین در شهرک‌های صنعتی
۶۵. معرفی کارگران نمونه و بیان انگیزه و همت آنان در اعتلای تولیدات ملی
۶۶. حمایت از تولیدات داخلی به‌عنوان خط مقدم اقتصاد مقاومتی
۶۷. دعوت از استادکاران در یک مهارت خاص و طراحی پرسش‌هایی به‌منظور آشنایی شنوندگان با آن حرفه
۶۸. روش‌های مختلف تحقیق و پیاده‌سازی کسب و کار با بیان اصول کارآفرینی و طرح مثال‌هایی در این خصوص
۶۹. تهیه گزارش از کارآفرینان موفق در حوزه صنایع دستی و معرفی فرصت‌های شغلی در این حوزه
۷۰. تهیه گزارش از کارآفرینان روستاها در زمینه درختکاری، تولید انواع لبنیات، زنبورداری، استفاده از گیاهان دارویی و...
۷۱. بررسی مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان در فراهم‌نمودن شرایط اشتغال و بازده اقتصادی/ نقش صندوق نوآوری در ارائه تسهیلات به نوآوران و شرکت‌های دانش‌بنیان
۷۲. تبیین ساده مراحل کارآفرینی، اشتغال‌زایی و خوداشتغالی
۷۳. تقدیر از دستاوردهای علمی و فناوری ایران در حوزه‌های مختلف
۷۴. تأثیر مهارت‌آموزی در افزایش توانمندی تولیدکنندگان و به‌دنبال آن ارتقای کیفیت محصولات
۷۵. تشریح الگوی تقسیم کار و مدیریت صحیح و نسبت آن با اقتصاد مقاومتی و تولید ملی

نکات برنامه‌سازی

۱. پرداخت هوشمندانه و هنرمندانه به مؤلفه‌های مورد تأکید مقام معظم رهبری در چارچوب راهبرد اقتصاد مقاومتی در دستور کار کلیه حوزه‌های پیام قرار گیرد.

استان‌های کشور، لازم است شبکه‌های استانی و محلی متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... خود به اقتصاد مقاومتی بپردازند.

۱۱. از ظرفیت برخی از ساختارهایی که برای عامه مردم جذابیت دارد مانند مسابقه، نماهنگ، پویانمایی، نمایشی طنز و... درخصوص برجسته‌سازی اقتصاد مقاومتی در کشور، اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی انجام پذیرد.

۱۲. در پرداختن به اقتصاد مقاومتی، از پرداخت افراطی، تک و بزرگنمایی موضوع بدون پشتوانه عینی و مصادیق و نمونه‌های اجرایی اجتناب شود و به این موضوع به صورت مستمر و متوازن پرداخته شود.

۱۳. برنامه‌سازان از طرح مکرر و مبالغه‌آمیز مشکلات اقتصادی جامعه پرهیز و بیشتر راهکارهای دستیابی به اقتصاد مقاومتی را مورد توجه قرار دهند.

۱۴. حوزه‌های پیام باید توجه نمایند که فضای کلی شبکه‌ها نباید به گونه‌ای باشد که رسانه متهم به غفلت و کوتاهی از اطلاع‌رسانی، تبلیغ و ترویج برای اقتصاد مقاومتی شود.

۱۵. از استفاده مکرر و همزمان کارشناسان در برنامه‌ها و شبکه‌های مختلف در پرداختن به اقتصاد مقاومتی اجتناب شود.

اقتصاد مقاومتی ماهیتاً

اقتصادی مردمی است.

ضروری است که مردم

وارد این عرصه شوند تا

از ورود رانت‌خوارها به

اقتصاد جلوگیری کنند.

اگر ما فضا را برای حضور

جوانان مؤمن و خلاق ایران

اسلامی در عرصه اقتصادی

فراهم کنیم، قطعاً تحولات

مثبتی را در این عرصه

شاهد خواهیم بود.

رتال جامع علوم انسانی

راهکارها و شیوه‌های سازنده آحاد مردم در مورد چگونگی تحقق اقتصاد مقاومتی به نحوی هوشمندانه انعکاس یابد و زمینه مشارکت فعال مخاطبان در برجسته‌سازی این موضوع فراهم شود.

۱۰. با توجه به تفاوت‌های اقتصادی در

۲. در برنامه‌ریزی‌های درون‌حوزه‌ای در مورد اقتصاد مقاومتی به اسناد بالادستی کشور در خصوص مسائل اقتصادی از جمله «برنامه پنجم توسعه کشور»، سیاست‌های کلی اصل ۴۴، طرح تحول اقتصادی توجه شود.

۳. در ساخت برنامه با موضوع اقتصاد مقاومتی، توجه به نام‌گذاری‌های سال‌های اخیر از سوی رهبر معظم انقلاب- اصلاح الگوی مصرف، جهاد اقتصادی، همت مضاعف و کار مضاعف، تولید ملی حمایت از کار و سرمایه ایرانی- و ارتباط آنها با اقتصاد مقاومتی ضروری است.

۴. تلاش شود به‌طور منطقی و واقع‌بینانه به کلیه مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر بر اقتصاد مقاومتی نظیر نیروی انسانی، ابزار، تجهیزات و نظام‌های تولید و توزیع، قوانین و مقررات، نهادهای مالی، صادرات و واردات و... پرداخته شود.

۵. ضمن اجتناب از طرح کلیشه‌ای، سطحی و شعارگونه اقتصاد مقاومتی و توصیه صرف به آن در برنامه‌ها، تلاش شود تا حد امکان به بسترها، عرصه‌ها و زمینه‌هایی که به تحقق اقتصاد منجر می‌شود، پرداخته شود.

۶. به منظور ساماندهی فعالیت‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و برنامه‌سازی‌های رسانه ملی در مورد اقتصاد مقاومتی لازم است حوزه‌های پیام با عنایت به مأموریت‌ها، کارکردها و مخاطبان هدف خود، جدول پخش مشخصی در این باره طراحی و تدوین نمایند.

۷. تولید و اجرای برنامه‌های مرتبط با اقتصاد مقاومتی به نیروهای خبره، آشنا به موضوع و حرفه‌ای واگذار شود. مناسب است حوزه‌های پیام برای نظارت بر اجرای این کار کمیته‌ای ویژه تشکیل دهند.

۸. مدیران حوزه‌های صف و ستاد رسانه، از طریق برقراری ارتباط و تعامل سازنده با نویسندگان و برنامه‌سازان، ضمن تبیین این موضوع، دغدغه‌ها و خواسته‌های خود را در مورد اقتصاد مقاومتی مطرح و پیگیری نمایند.

۹. در برنامه‌ها، نظرات، پیشنهادها و

**وقتی یک شیوه زندگی را
بر اساس معیارهای سه‌گانه
«اعتماد به نفس ملی، روحیه
جهادی، و پرهیز از لقمه حرام»
طراحی کردیم، می‌توانیم به
کارآمدی آن امیدوار باشیم.
توجه به معنویت دینی در
این معیارها نقشی اساسی
ایفا می‌کند.**

موضوعات برنامه‌سازی در رادیو
به منظور تحقق اهداف رسانه ملی
در خصوص اقتصاد مقاومتی، مناسب است
حوزه‌های برنامه‌ساز پرداختن به موضوعات
زیر را در اولویت کاری خود قرار دهند:
۱. دلایل و اهمیت کاهش وابستگی

۱۶. در برنامه‌های گفت‌وگومحور، از
مجری‌محوری در برنامه‌ها و اظهارنظرهای
غیرکارشناسی که متضمن پیام‌های
حاشیه‌ای، غیرمستند و سطحی در خصوص
اقتصاد مقاومتی است، احتراز شود.
۱۷. از ترسیم اهداف و برنامه‌های مرتبط
با اقتصاد مقاومتی به گونه‌ای که غیرقابل
دسترس جلوه نماید اجتناب شود.
۱۸. در ویژه‌برنامه‌های اقتصاد مقاومتی،
علاوه بر اطلاع‌رسانی، تبیین و تحلیل،
بر انعکاس اقدامات و فعالیت‌های اجرایی
دستگاه‌ها و نهادها در این خصوص نیز
توجه شود.
۱۹. با توجه به تخصصی‌شدن شبکه‌ها
بر اساس مخاطب (ملی، کودک، جوان و...)
هویت شبکه‌ها در پرداختن به اقتصاد
مقاومتی مورد توجه باشد.
۲۰. مرکز نظارت و ارزیابی معاونت
برنامه‌ریزی و نظارت ضمن تدوین
شاخص‌های نظارتی و ارزیابی مرتبط با
اقتصاد مقاومتی، این رویکرد را در نظارت و
ارزیابی برنامه‌ها مد نظر قرار داده و نتیجه
را به صورت موردی گزارش نماید.
۲۱. اداره کل ارزیابی عملکرد معاونت
برنامه‌ریزی و نظارت با همکاری اداره
کل بودجه، معاونت اداری و مالی گزارش
عملکرد فعالیت‌های حوزه‌های مختلف
سازمان در مورد اقتصاد مقاومتی را به
صورت فصلی تهیه و ارائه نماید.

بودجه دولت به نفت
۲. معرفی روش‌ها و حمایت‌های موجود
از تولید و سرمایه‌گذاری توسط مردم
۳. روش‌های کاربردی صرفه‌جویی در
ابعاد مختلف تولید و مصرف
۴. معرفی کارآفرینان و صادرکنندگان
موفق و ارائه تجربیات آنها به عموم
۵. معرفی تجربیات اقتصاد مقاومتی در
دوران دفاع مقدس
۶. بیان اقدامات و موفقیت‌های
کشورهایی که با مشکلات عدیده اقتصادی
مواجه بوده‌اند
۷. نشان‌دادن تلاش‌های مؤثر دولت در
مدیریت موفق تحریم‌ها
۸. ارزیابی میزان موفقیت و اثربخشی
اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴
۹. ارزیابی میزان تحقق اقتصاد بدون نفت
و اتکا به درآمدهای نفتی در قوانین بودجه
سال‌های اخیر
۱۰. ارزیابی میزان ثبات در سیاست‌های
اقتصادی و آثار تصمیم‌های خلق‌الساعه بر
تولید و سرمایه‌گذاری
۱۱. ارزیابی محیط کسب و کار در اقتصاد
ایران و موانع افزایش تولید، سرمایه‌گذاری
و صادرات غیرنفتی
۱۲. آثار مفاسد اقتصادی بر تولید و
سرمایه‌گذاری
۱۳. ارزیابی وضعیت تولید شرکت‌های
دانش‌بنیان و میزان حمایت از آنها
۱۴. تقبیح مصرف کالاهای خارجی و
تفاخر به مصرف کالاهای خارجی
۱۵. تقبیح مصرف‌گرایی و اسراف و چشم
و هم‌چشمی
۱۶. بیان و تشریح موانع پیشروی
کارآفرینان
۱۷. جهت‌دهی خریدهای مردم و ادارات
حکومتی به سوی تولیدات ملی
۱۸. معرفی زمینه‌های ایجاد اشتغال و
سرمایه‌گذاری
۱۹. تبیین اقتصادی اسلامی و اخلاق
کسب و کار بر پایه تعلیم اسلامی
۲۰. تبیین و تشریح اجر و قدر کارآفرینی
و ایجاد ارزش افزوده

راهکارهای پیشنهادی برنامه‌سازی رادیو
معاونت صدای جمهوری اسلامی ایران
در راستای تحقق رهنمودهای مقام
معظم رهبری در زمینه اقتصاد مقاومتی
موارد زیر را به‌عنوان اهداف و راهکارهای
پیشنهادی برنامه‌سازی مطرح نموده و در
پایان سال جاری ارزیابی لازم را در زمینه
میزان تحقق آنها به‌عمل می‌آورد.

الف) اهداف کلی

۱. اصلاح الگوی مصرف

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- رشد اقتصادی کشور
- حفظ منابع و سرمایه‌های موجود
- پرهیز از اسراف و تبذیر

۲. حمایت عملی از تولیدات داخلی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- تقویت بنیه اقتصادی کشور
- استقلال اقتصادی و کاهش وابستگی
به بیگانگان

- کاهش تأثیر تحریم‌ها

۳. استفاده از کار و سرمایه داخلی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- مورد حمایت قرار گرفتن تولیدکننده
داخلی

- بی‌نیازی به کالاهای خارجی

- ایجاد زمینه رشد اقتصادی

- افزایش صادرات

۴. تولید کالاهای اساسی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- جلوگیری از مصرف نابجای سرمایه‌ها
- پرهیز از ورود کالاهای لوکس و
غیرضروری

- حفظ و ذخیره منابع ارزی

۵. مبارزه با مفاسد اقتصادی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- جلوگیری از هدررفتن سرمایه‌ها

- ایجاد روحیه امید و اعتماد میان مردم

- تحقق عدالت اقتصادی

۶. هدایت صحیح سرمایه در جامعه

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- رشد و توسعه صنایع خودکفایی
- رهایی سرمایه‌ها از سرگردانی
- استقلال اقتصادی کشور

۷. حمایت از طرح هدفمندی یارانه‌ها

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- مدیریت یارانه‌ها توسط خود مردم

- حمایت از اقشار آسیب‌پذیر

- تحقق عدالت اقتصادی

- ایجاد رفاه نسبی در جامعه

۸. اصلاح ساختارهای اقتصادی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- کسب سهم بیشتر در اقتصاد جهانی

- تمرکز بر اقتصاد صادراتی به‌جای

وارداتی

- حضور در عرصه‌های جهانی

- حمایت از تولیدکنندگان داخلی

۹. هزینه‌کردن سرمایه‌های کشور در

امور ضروری

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- حفظ سرمایه‌ها و ذخایر کشور برای

آیندگان

- پیشرفت و سرآمدی اقتصادی

- بهینه‌سازی مصرف منابع

۱۰. خودداری از تبلیغ کالاهای خارجی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- رشد تولیدات داخلی

- ارتقای کیفیت کالاهای داخلی

- افزایش توان رقابتی تولیدکنندگان

داخلی

ب) حوزه سیاسی

از آنجایی که اقتصاد و سیاست ارتباطی

مستقیم و تنگاتنگ با یکدیگر دارند و تأثیر

متقابلی بر یکدیگر می‌گذارند، لذا ضروری

است در بحث اقتصاد مقاومتی به بعد

سیاسی قضیه نیز توجه شود:

اقدامات

۱. حفظ موقعیت استراتژیک کشور در

منطقه و جهان

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- تقویت وجهه سیاسی کشور

- رسیدن به خودباوری سیاسی و
اقتصادی

- ارتقای موقعیت کشور در عرصه سیاسی
و اقتصادی منطقه

۲. استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود

در کشور

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- رهایی از وابستگی سیاسی و اقتصادی

- اقتدار سیاسی

- هدایت شیوه بهره‌گیری از داشته‌ها به

منظور تحقق استقلال اقتصادی و سیاسی

۳. توجه به کشورهای اسلامی و اهمیت

همکاری‌های متقابل

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- الگوشدن در میان کشورهای اسلامی

و منطقه

- پیشی گرفتن از رقبای منطقه‌ای

- تثبیت موقعیت ایران به‌عنوان قدرت

اقتصادی برتر منطقه

- فعال شدن دیپلماسی کشور

۴. آشناساختن مردم با ترندهای

دشمنان انقلاب اسلامی

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- تبیین سیاست‌های خصمانه دشمن در

زمینه اقتصادی

- آمادگی مردم برای مقابله با توطئه‌های

دشمن

- آشنایی با شیوه مبارزه کشورهای

آزادی‌خواه در مقابله با توطئه‌ها

۵. توجه به مبارزه سیاسی با تحریم‌ها

در صدر اسلام

نتایج و فوائد مورد انتظار:

- الگوسازی شیوه مبارزه پیامبر گرامی

اسلام با تهدیدهای اقتصادی

- تقویت اندیشه ایستادگی و مقاومت

- خنثی‌سازی تهدیدهای دشمن

- تقویت بنیان سیاسی کشور به کمک

اقتصاد مقاومتی

- رهایی از وابستگی سیاسی و اقتصادی

- واکنش‌شدن کشور در مقابل

هجمه‌های دشمن

- حفظ موقعیت و جایگاه ایران در فضای سیاسی جهان
- ۶. برقراری ارتباط سیاسی و به تبع آن اقتصادی با کشورهای اسلامی به منظور مقابله با تهدیدهای اقتصادی دشمن
- نتایج و فوائد موردانتظار:
- تشکیل جبهه واحد برای مبارزه با تهدیدهای دشمن
- تثبیت موقعیت برتر ایران در منطقه
- استفاده بهینه از فرصت‌های موجود
- ۷. تشکیل کارگروه‌هایی برای هدایت سیاسی فعالیت‌های اقتصادی
- نتایج و فوائد موردانتظار:
- جهت‌دهی به فعالیت‌های اقتصادی در راستای حفظ اقتدار سیاسی
- تبیین اندیشه‌های سیاسی در فعالیت‌های اقتصادی
- بی‌اثرسازی تهدیدهای اقتصادی دشمن
- الزامات و راهبردها**
- ۱. مردمی کردن اقتصاد
- استفاده از همه ظرفیت‌های دولتی و مردمی در اقتصاد
- اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ و توانمندکردن بخش خصوصی
- بهادادن به نهادهای اقتصادی مانند اصناف تعاونی‌ها
- مشارکت‌دادن مردم و صاحب‌نظران در ارائه راهکارهای اقتصادی
- ترویج فرهنگ کار و تعاون در میان مردم
- انحصارزدایی و ایجاد محیط رقابتی برای جلب مشارکت مردم
- تعامل و همکاری بین بخش‌های اقتصادی در حوزه کار و سرمایه
- استفاده مناسب از ظرفیت نیروی انسانی متخصص داخلی
- آموزش نیروی انسانی متخصص ماهر و کارآمد متناسب با نیاز بازار کار

برای اینکه عملیات جهاد اقتصادی ما موفق باشد، باید بازیگران اصلی این اقتصاد را نه به صورت کلی، که کاملاً جزئی تعیین کنیم. یعنی تقسیم‌بندی خود را از حالت مردم و مسئولان به یک تقسیم‌بندی تخصصی تبدیل کنیم که شامل اساتید دانشگاه، اساتید حوزه، دانشجویان، طلاب، دانش‌آموزان، معلمان و زنان خانه‌دار و همه اقشار دیگر بشود.

۲. کاهش وابستگی به نفت و افزایش صادرات غیرنفتی

- جایگزینی و اولویت‌بخشی به سایر فعالیت‌های اقتصادی مؤثر و دارای مزیت رقابتی با هدف صادرات نظیر کشاورزی
- پرهیز از خام‌فروشی نفت و تولید مواد و کالاهای صنایع تبدیلی و وابسته مثل پتروشیمی
- افزایش درآمد اختصاصی دستگاه‌ها
- تحول در نظام مالیاتی کشور
- ارائه خدمات فنی و مهندسی به دیگر کشورها
- توسعه صنعت گردشگری

۳. تقویت تولید داخلی، خوداتکایی و خودکفایی

- افزایش توان جایگزینی کالاهای داخلی
- افزایش تنوع کالاها، رعایت استاندارد و ارتقای کیفیت
- حمایت از تولیدات ملی به‌ویژه تولیدات استراتژیک
- کنترل نقدینگی با هدایت سرمایه ایرانی به سمت اقتصاد مولد
- استفاده از ظرفیت صندوق توسعه ملی
- تقویت بیمه‌های بخش تولید
- مراقبت و بهره‌برداری مطلوب از منابع، توانمندی‌ها و مزیت‌های ملی مانند نفت،

- گاز پتروشیمی، ساختمان، ترانزیت و معادن
- تأمین نیازهای اساسی کشور خارج از شاهراه دشمن
- ۴. مدیریت مصرف و ترویج فرهنگ دوری از اسراف و تبذیر
- ۵. ترویج فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی
- ۶. مدیریت مطالبات و انتظاراتها
- ۷. طراحی و ترویج سبک زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی
- ارائه الگوی سبک زندگی اسلامی-ایرانی
- بهره‌گیری از مبانی اعتقادی و سنتی به‌عنوان رکن مقاومت و جهاد اقتصادی
- نهادینه‌سازی سبک زندگی جهادی از طریق نظام آموزش رسمی و تبلیغاتی
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگ اقتصادی سنتی شهرها و روستاهای کشور
- از جمله قناعت، همیاری و سخت‌کوشی
- ترویج شیوه‌های سنتی تأمین نیازهای خانوار و کمک به استقلال اقتصادی خانواده
- ۸. افزایش بهره‌وری
- استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات
- اصلاح بوروکراسی اداری، پولی و مالی
- مدیریت بهینه منابع ارزی کشور
- بهبود و تقویت پول ملی و کاهش هزینه‌های دولت
- کاهش زمان اجرای طرح‌ها
- کاهش قیمت تمام‌شده تولیدات توأم با ارتقای کیفیت
- ۹. تبدیل وجه غالب اقتصاد کشور به اقتصاد دانش‌بنیان
- شکل‌گیری زنجیره علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی
- (تولید دانش و تبدیل آن به فناوری، تولید محصول و عرضه به بازارهای جهانی)

• گسترش و تقویت فناوری‌ها و صنایع نوین مانند انرژی‌های نو و نانو تکنولوژی

• تشکیل و تقویت شرکت‌های اقتصادی و تولیدی دانش‌بنیان با حمایت از نخبگان، مبتکران و مخترعان

• ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار با استفاده از توسعه فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان

۱۰. تحول در دیپلماسی کشور با رویکرد اقتصاد مقاومتی

• توجه دستگاه دیپلماتیک به تأمین منافع اقتصادی کشور به‌عنوان مهمترین اولویت

• بازاریابی و بازاریابی بین‌المللی و توجه به تعاملات اقتصادی با کشورهای منطقه به‌ویژه همسایگان

• ایجاد کمپین‌های سیاسی و حقوقی همسو به منظور مقابله با فشارها و تهدیدهای اقتصادی و تلاش برای جلوگیری از اجماع در قبال نظام اسلامی در سطح بین‌المللی

• متکثر نمودن شرکای تجاری از یک شریک عمده به چندین شریک در کشورهای مختلف

• تحرک دستگاه دیپلماسی با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک ایران در منطقه و جهان

• به‌عده گرفتن بخشی عمده از ظرفیت مبادلات پولی، کالایی، تجاری و ترانزیتی منطقه

۱۱. رصد و دیده‌بانی فضای اقتصاد داخلی و بین‌المللی

• تهیه آمارهای دقیق و روزآمد

• رصد استراتژی‌ها و تحرک دشمن و اتخاذ تدابیر مناسب به منظور تبدیل تهدیدها به فرصت

• تلاش برای جلوگیری از شکل‌گیری و شدت‌یابی جریان فشارهای بین‌المللی علیه ایران

• واکنش سریع نظام اقتصادی به طرح‌ها و توطئه‌های دشمن

۱۲. اجرای الگوی واردات اقتصاد مقاومتی

• اولویت واردات خطوط تولید، دانش فنی و ماشین‌آلات به جای ورود کالاهای مصرفی

• تنظیم و کنترل واردات با هدف حمایت از تولیدات داخلی

• اولویت‌بندی نیازهای ضروری کشور برای واردات و پرهیز از ورود اقلام غیرضروری و لوکس به منظور به‌حداقل‌رساندن نیاز کشور به ارز

۱۳. مبارزه با مفاسد اقتصادی و رانت‌خواری

• تلاش در راستای به‌حداقل‌رساندن مسیرهای کسب درآمد غیرمولد با شناسایی خلأهای قانونی و ساماندهی حوزه‌هایی نظیر پول و سرمایه، زمین و مسکن و...

• برقراری جریان صحیح و شفاف اطلاعات به عموم مردم و جلوگیری از شکل‌گیری رانت‌های اطلاعاتی

• نظارت بر نحوه توزیع کالاها به‌ویژه کالاهای ضروری

• مجازات مفسدین اقتصادی بر اساس شرایط ویژه اقتصادی

یقیناً تنها راه‌حل موجود در اقتصاد مقاومتی، آسیب‌زدایی و ترمیم ساختارها و نهادهای ناکارآمد و فرسوده، اصلاح برخی سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور، همچنین برنامه‌ریزی اصولی و منطقی در این زمینه است.

۱۴. حرکت بر اساس برنامه

• تمرکز در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی مطابق قانون

• اجرای کامل سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی مصوب

• ارزیابی و اصلاح مدبرانه سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی نظیر قانون هدفمندی یارانه‌ها

• پرهیز از تغییر مقررات و تصمیم‌های خلق‌الساعه

۱۵. گفتمان‌سازی

• همکاری دانشگاه‌ها، مراکز عملی و مجامع مذهبی برای پرداختن به اقتصاد مقاومتی و تبیین و تشریح شاخص‌ها و الزمات آن

• تبدیل موضوع اقتصاد مقاومتی به دغدغه و مطالبه عموم مردم

۱۶. وحدت و همبستگی

• وحدت میان مسئولان نظام، نهادها و سازمان‌ها

• انسجام و وحدت میان مردم

راهبردهای رسانه ملی

۱. **تبیین اقتصاد مردم‌محور:** معرفی اقتصاد مقاومتی به‌عنوان اقتصادی ماهیتاً مردمی و پررنگ‌کردن نقش مردم در اقتصاد مقاومتی

۲. **تقویت روحیه ملی و خودباوری:** به منظور افزایش کمی و کیفی محصولات داخلی و جهت‌دهی خرید مردم

۳. **مطالبه سالم‌سازی اقتصاد:** با هدف مبارزه با مفاسد اقتصادی و ایجاد فضای سالم رقابتی

۴. **گفتمان‌سازی از آموزه‌های اقتصادی اسلام:** نظیر توصیه به قناعت و صرفه‌جویی و تقبیح اسراف و تبذیر

راهکارهای رسانه‌ای

۵. اجرای کامل «سیاست‌ها، راهبردها و وظایف رسانه ملی در سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»، ابلاغ و تبیین‌شده از سوی ریاست سازمان در

نشست افق ۶۲

۶. برپایی برنامه‌های آموزشی متناسب با موضوع اقتصاد مقاومتی برای برنامه‌سازان به منظور افزایش دانش و مهارت آنها

۷. توصیف، تشریح و تبیین «اقتصاد مقاومتی» در برنامه‌ها متناسب با گروه‌های مخاطبان و تبدیل آن به گفتمان ملی و مطالبه عموم جامعه

۸. ترسیم چشم‌انداز آینده «اقتصاد مقاومتی» در جهت جلب اعتماد عمومی و شکل‌گیری غیرت ایرانی در مقابله با شرایط سخت اقتصادی

۹. امیدآفرینی، تقویت روحیه خودباوری و افزایش غرور ملی با بیان نقاط قوت و توانمندی‌های کشور و نمایش اقتدار سیاسی، نظامی و امنیتی کشور در منطقه

۱۰. ارزیابی میزان عملیاتی‌شدن سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصاد مقاومتی و پاسخگو کردن مسئولان بر اساس مطالبات رهبری

۱۱. شفاف‌سازی و برقراری جریان صحیح اطلاعات اقتصادی در جهت مردمی‌کردن اقتصاد و اعتمادسازی عمومی نسبت به آینده اقتصاد کشور

۱۲. تنویر افکار عمومی نسبت به تلاش دشمن و اخلاط‌گران در عرصه اقتصادی با رصد دقیق و به‌موقع تکنیک‌های دشمن

۱۳. اطلاع‌رسانی هوشمندانه و برجسته‌سازی تلاش‌های مؤثر ارکان نظام برای مقابله با تحریم‌ها و خنثی‌سازی اقدامات دشمن

۱۴. اطلاع‌رسانی از نحوه عملیات دولت در زمینه تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان و راه‌های مشارکت جوانان، مبتکران و مخترعان

۱۵. مشارکت مردم و نهادهای اجتماعی در امر نظارت همگانی بر فعالیتهای اقتصادی

۱۶. ترویج الگوی سبک زندگی مطلوب اقتصادی متناسب با شرایط حاضر (سبک زندگی جهادی، خوداتکا و مقاوم در برابر مشکلات اقتصادی)

۱۷. فرهنگ‌سازی و تشویق مردم و مسئولان به مصرف کالاهای ایرانی، توأم با ترغیب و الزام تولیدکنندگان ایرانی به رعایت و ارتقای استاندارد تولیدات

۱۸. معرفی و تبلیغ تولیدات و محصولات با کیفیت داخلی و اعتمادسازی عمومی برای استفاده از کالاهای ایرانی با مقایسه تولیدات مرغوب داخلی با کالاهای مشابه خارجی

۱۹. آموزش همگانی مدیریت مطلوب مصرف و اصلاح فرهنگ مصرف فردی، اجتماعی و سازمانی؛ ترویج روش‌های کاربردی صرفه‌جویی در ابعاد مختلف، قناعت‌ورزی، پس‌انداز، اصلاح باورها و رفتارهای غلط جامعه مانند فرهنگ تفاخر به مصرف کالاهای خارجی و تجمل‌گرایی

۲۰. افزایش آگاهی مردم در خصوص استانداردها، شرایط سلامت کالاهای داخلی و خارجی

۲۱. تبیین مبانی اقتصاد اسلامی و ترویج اخلاق کسب و کار بر پایه تعالیم اسلامی

۲۲. تقییح فرهنگ غلط و مسموم اقتصادی با نمایش آثار مخرب فعالیت‌های ناسالم اقتصادی بر تولید ملی نظیر قاچاق کالا

۲۳. آموزش فعالان اقتصادی برای اصلاح فرهنگ اقتصادی جامعه (رفتارها و سیستم اقتصادی)

۲۴. آموزش راهکارهای مؤثر در افزایش بهره‌وری از جمله مدیریت زمان، مدیریت سرمایه و ...

۲۵. معرفی و تکریم فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران مولد و کارآفرینان خوشنام و اجتناب از سیاه‌نمایی در مورد آنان

۲۶. معرفی زمینه‌ها و اولویت‌ها برای تولید در کشور با بهره‌گیری از ایده‌ها، آثار و پژوهش‌های علمی، اختراعات و ابداعات

۲۷. معرفی فرصت‌ها و بازارهای مناسب سرمایه‌گذاری داخلی و بین‌المللی به تولیدکنندگان داخلی و معرفی جاذبه‌ها و شرایط مناسب داخل کشور برای سرمایه‌گذاری در ایران

۲۸. امکان به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات و دستاوردهای فعالان اقتصادی

۲۹. تبلیغ و گسترش گردشگری داخلی در راستای جلوگیری از خروج ارز و تبدیل آن به یکی از منابع کسب درآمد غیرنفتی

۳۰. برنامه‌سازی شبکه‌های استانی و محلی در خصوص اقتصاد مقاومتی متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود

۳۱. بهادادن شبکه‌های استانی به فرهنگ، آداب و رسوم سنتی و صحیح اقتصادی از جمله همیاری خانوادگی و قومی و نیز تأمین نیازهای اقتصادی خانواده

۳۲. مطالبه از دستگاه‌های نظارتی و قضایی برای ارزیابی رویه‌های حقوقی و خلأهای قانونی و برای برخورد جدی و مقتدرانه با مفساد اقتصادی و اطلاع‌رسانی سریع و مؤثر درباره آنها

۳۳. مطالبه‌گری از نخبگان علمی و اقتصادی و همچنین نهادهای مسئول در عرصه اقتصاد برای ارائه راهکارهای مناسب در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی

۳۴. پرداختن به جنبه‌های مغفول تاریخ اقتصاد کشور در جهت تقویت روحیه خودباوری و الگوسازی از روش و منش بزرگان و مفاخر اقتصادی (نمایش موقعیت تاریخی، فرهنگی و سیاسی ایران و بیان توانمندی‌های اقتصادی کشور در گذشته)

۳۵. تأکید بر نقش خانواده در ترویج فرهنگ کار، تلاش و رعایت حدود الهی در کسب و کار

۳۶. تبیین ارتباط منافع فردی با مصالح اجتماعی

۳۷. معرفی مدل‌ها و فعالیتهای موفق اقتصادی خرد و کلان نظیر تعاونی‌ها

۳۸. تشریح تجربیات و ثمرات اقتصاد مقاومتی در دوران دفاع مقدس

۳۹. بیان تجربیات کشورهایی که از فشار و تحریم عبور کرده‌اند

۴۰. ارائه اطلاعات اقتصادی روزآمد و کاربردی به مخاطبان به منظور صیانت از منافع آنان و اعتمادسازی برای رسانه ملی.